

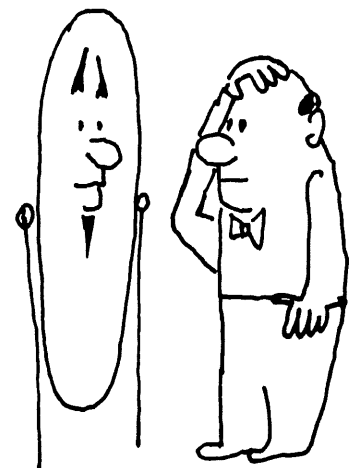
RUBRIEK II:

Jod – duvel – kirch.

A. ZEGSWIJZEN GEGROEPEERD OP TREFWOORD.

a. дәuvel – duvel – duivel.

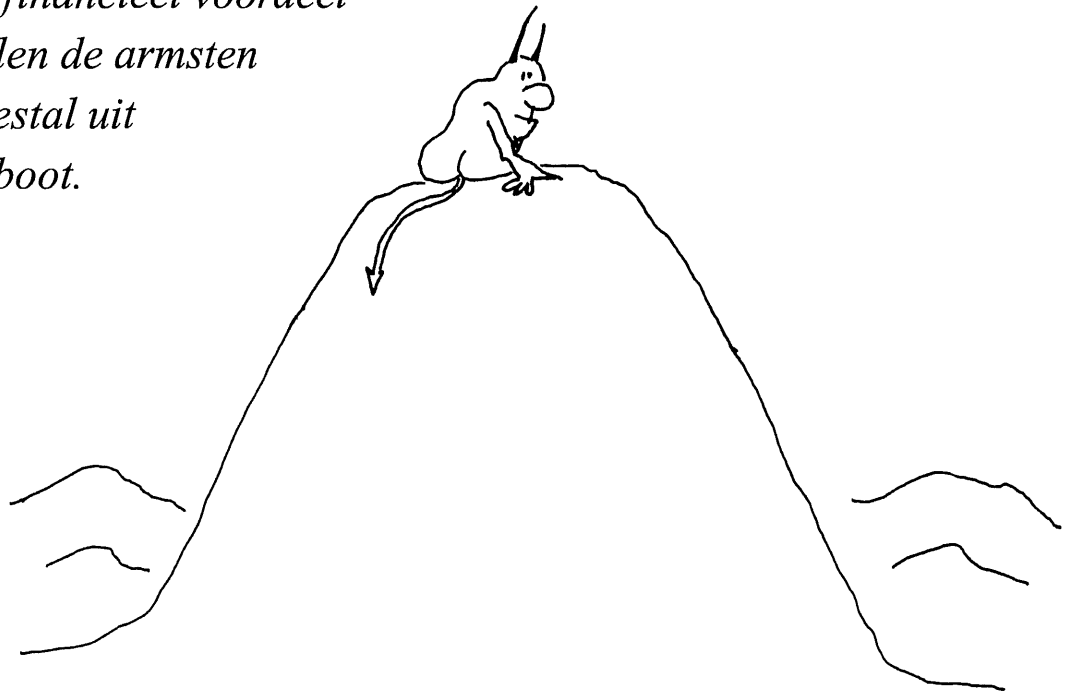
1. Deë is bij d'r duvel in de kristelier jewee.
Die kent God noch gebod.
2. I duvels klauwe valle.
Op het slechte pad geraken.
3. Went me van d'r duvel sjprik, treënt me hem óp d'r sjtats.
Gezegd van iemand over wie men spreekt, terwijl hij binnenkomt.
4. Dat dankt diech d'r дәuvel.
Dat dankt je de koekoek.
5. Me zouw d'r duvel nit an de wand moale.
Men moet geen slapende honden wakker maken.
6. D'r дәuvel mit zie aodmoor banne.
De duivel met zijn ouwe moer bezweren.
7. Weë tse vöal in d'r sjpeiel kiek,
hinger dem sjteet d'r duvel.
IJdelheid kan tot hoogmoed leiden.

8. Jidderinne 't ziengt, da hat d'r däuvel nuus.
Iedereen het zijne, dan heeft men elkaar niets te verwijten.

9. D'r däuvel in d'r zak han.
De pest in hebben.

10. D'r duvel sjiest ummer óp d'r jrüetste hoof.
*Bij financieel voordeel
vallen de armsten
meestal uit
de boot.*

11. Went deë in de hel kunt, junt alle duvele lofe.
Die is de duivel nog de baas.

12. Heë hat Ózzen Herjod óp de lippe en d'r duvel i jen lief.
Hij is een huichelaar.

13. Woa d'r Herjod ing kirch bouwt, doa zetst d'r duvel ing kapel derneëve.
Bij iedere kerk staat een kroeg.

14. Dem zien g ierliegheet is wie d'r duvel zien g barmhertsiegheet.
Hij is voor geen cent te vertrouwen.

15. Me huit inne duvel oes 't kink en tsing angere drin.
Een kind slaan heeft soms averechts effect.
16. Went de zon sjiengt en 't rent, da hat d'r duvel kirmens.
Als het regent en de zon schijnt, is er kermis in de hel.
17. Heë is oes de hel jekraofe wie d'r duvel sjloffet.
Hij heeft op slinkse wijze van de situatie gebruik gemaakt.
18. I tsiet va noeëd kan me óch ins üem an d'r duvel zage.
Soms moet men van de nood een deugd maken.
19. Noen sjleet Jod d'r däüvel doeëd!
Dat is het toppunt, nou zeg ik niets meer!
20. Óp d'r fennek oeszieë wie d'r duvel óp ing zieël.
Geldgierig zijn.
21. Deë is d'r duvel i tseviel.
Die is de duivel in eigen persoon.
22. Ziech an d'r duvel biechte.
Bij zijn vijand te rade gaan.
23. Doa is d'r däüvel laos.
Daar is de hel los.
24. Doa jong 't óp däüvel kom eroes.
Daar was de duivel losgebroken.
25. Dat is inne duvelsbendiejer.
Dat is een sterke, ruwe kerel.

26. Deë hat d'r däüvel i.
Die is des duivels.
27. Noeëd sjleet d'r däüvel doeëd.
Een kat in het nauw maakt rare sprongen.
28. Deë is van d'r labendieje däüvel bezèse.
Die is door het dolle heen.
29. Dat jeet wie d'r däüvel.
Dat loopt als gesmeerd.
30. Loestieg jeleëfd en zieëlieg jesjtórve,
is d'r däüvel de rechnóng verdórve.
Wie zorgeloos leeft en zalig sterft, ontsnapt aan de duivel.

b. Jod – kirch – himmel.

31. Me mós de kirch tse midzele van 't dörp sjtoa losse.
Men moet redelijkheid betrachten.
32. Jod waad lang, mar sjtroaft sjtrang.
Gods straf zul je niet ontlopen.
33. Me mós de kirch nit uvverhoof lofe.
Men moet niet overdreven kerks zijn.
34. Deë kent nuus va kirch noch kloes.
Die kent God noch gebod.
35. Deë is versjweëje wie d'r biechsjtool.
Die zwijgt als het graf.

36. 't Jeluk is vuur de joddeloeëze.
37. Wie jroeëser d'r sjelm, wie jroeëser 't jeluk.
*Die aan God noch gebod geloven,
hebben vaak het meeste geluk in het leven.*
38. In d'r lange roeëzekrans kómme.
Gaan trouwen.
39. Alle weer is Herjods wil, jank derdurch en sjwieg mar sjtil.
Aan het weer kun je niets veranderen.
40. Me mós jing hillieje aabeëne, die jee mierakel dunt.
Men moet slechts hulp aan hen vragen, die kunnen helpen.
41. Vöal sjpektakel winnieg mierakel.
Veel geschreeuw en weinig wol.
42. Deë zukt werk en beënt d'r Herjod dat-e jee vingt.
Die is liever lui dan moe.
43. Dat is inne Jod en inne pot.
Dat zijn twee handen op een buik.
44. Erm en riech, in d'r himmel is alles jeliech
Arm en rijk, in de hemel zijn allen gelijk.
45. De doof en d'r sjoof mós me nit wiejere.
*Men moet niet weigeren, als men gevraagd wordt
als doopgetuige of als drager van een lijkist.*
46. Heë hat de hillieje jerechtigheet krèje.
Hij is van de sacramenten der stervenden voorzien.

47. Jod zeën diech vuur noen en ing anger kier.
Zegt men als iemand niest.
48. Jod zeën diech mit de hóngeddoezend,
wen iech óch e mengelsje krien.
Ik gun je de honderdduizend, als ik er ook iets van krijg.
49. Is d´r zeëje jód, da jeet-e óch durch d´r hód.
*Gezegd als iemand de hoed niet afneemt,
als de priester de zegen geeft.*
50. Ózze Herjod hat jet in zienne deerjaad lofe.
Onze-Lieve-Heer heeft rare kostgangers.
51. Me zouw ózze Herjod nit in ´t handwerk foesje.
Wat God geschapen heeft, mag men niet schenden.
52. Heë lieët ózze Herjod inne jouwe man zieë.
Hij neemt het niet zo nauw.
53. Herjods wasser uvver Herjods leem losse lofe.
Gods water over Gods akker laten lopen.
54. D´r himmel is nit vuur de jäos jebouwd.
De hemel krijg je niet voor niets.
55. Has doe in de kircheduur jesjtange?
Gezegd tegen iemand
a) die verkouden is; b) die met kleingeld betaalt.
56. D´r miensj denkt en Jod lenkt.
De mens wikt en God beschikt.

57. Ziech d'r kessel sjoere jon.

Gaan biechten.

58. Sjtèch ózzen Herjod nit noa de oge!

Je moet niet te veel willen hebben!

59. Dat hat mit alle hillieje
tse werk jejange.

*Er moet wel een wonder
gebeurd zijn.*

60. Heë kriet d'r lange rok.

Hij wordt geestelijke.

61. Doa kunt inne sjtoedent in d'r himmel.

Daar gaat een dominee voorbij (wordt gezegd als het gesprek stokt)

62. An Joddes zeëje is alles jeleëje.

Aan Gods zegen is alles gelegen.

63. De Poasje mit de möllepeëd hauwe.

Pasen pas op Beloken Pasen houden.

64. Nit alle weëg zunt kircheweëg.

Iedereen raakt wel eens van het goede pad.

65. Deë hat wiewasser jedrónke.

Die heeft geluk gehad.

66. Deë hat jing reliejoeën in d'r zak.

Die weet van God noch gebod.

67. Went 't óp d'r pastoer rent, da drüpt 't óp d'r kuster.
Als het goed loopt, krijgt ook de mindere wel zijn deel.
68. 't Is nit sjlim, pastoer is zelver mit verbrankd.
Het hat erger kunnen zijn.
69. Pastoer preëdiegt óch jing tswai moal vuur 't zelfde jeld.
Ik zing geen twee liedjes voor 't zelfde geld.
70. Inne pastoer sjturft nog nit jeer.
Niemand sterft graag.
71. Mie leef Herjödsje va Badeberg!
Gezegd als men zich over iets verbaast.
72. 't Jeet hei wie in d'r biechsjsjtool.
Het gaat hier om de beurt.
73. Braaf hat de naas aaf.
Wordt gezegd om twijfel uit te drukken aan iemands braafheid.

c. overdreven kerks.

De volgende zegswijzen betekenen alle:

Die is overdreven kerks.

74. Deë is in kirch jeboare.
(ook: die laat de deur steeds open staan.)
75. Deë likt nog ónger d'r preëdiegsjsjtool.
76. A dem kan me ziech d'r roeëzekerans aasjtrieche.
77. Dat is inne beënbroor.
78. Deë leuft de kirch plat.

B. LOSSE ZEGSWIJZEN.

79. Los 't Herjödsje mar jeweeëde.
Laat Onze-Lieve-Heer maar begaan.
80. D'r pastoer en d'r hónk verdene 't jeld mit d'r mónk.
De pastoor en de hond verdienen het geld met de mond.
81. Dat is zoeë zeker wie 't ame in de kirch.
Daar valt niet aan te tornen.
82. 't Ónreët jeet bis an de hiemliesje poats.
Er heerst veel onrecht in deze wereld.
83. Dat is inne hillieje-kroef-óp-de-lü.
Dat is een schijnheilige.
84. Bis de nieëkste kier, of Jod wil.
Tot de volgende keer, als 't God belieft.

